

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๒๐๐๗/ ๑๔๐๕๖

สสค. (eMail)

ส่ง : กนธ.

รับที่ : ธ8710/๔6

29 ก.ย. 2566 เวลา 16.00 น.

กระทรวงยุติธรรม

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่

กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

๒๙ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย สำนักงาน ก.พ.ร. ที่ นร ๑๒๑๕/๑๐ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕
๒. ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผล
๓. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
๔. สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ.
๕. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น
๖. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น
๗. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ด้วยกระทรวงยุติธรรมขอเสนอเรื่อง ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง

/และมาตรา ๒๕๘...

และมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย (๑) กำหนดให้มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือ ข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยให้มีการใช้ระบบอนุญาตและระบบการดำเนินการโดยคณะกรรมการ เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้การทำงานเกิดความคล่องตัว โดยมีผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน และไม่สร้างภาระแก่ประชาชน เกินความจำเป็น เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ

๑.๒ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ (๒.๑) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่างๆ และมีเท่าที่จำเป็น กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ มีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการสนับสนุน การพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ ความเหลื่อมล้ำด้านต่างๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ (๒.๒) มีกฎหมายเท่าที่จำเป็น ออกแบบ กฎหมายที่รอบคอบรัดกุมเพื่อแก้ปัญหาอย่างตรงจุดให้มีความสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลง ระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม เพื่อพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องและเหมาะสม กับบริบทต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป และ (๒.๓) พัฒนามาตรการอื่นแทนโทษทางอาญา เพื่อลดทอนความเป็นโทษ ทางอาญาที่ไม่จำเป็น

๑.๓ แผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : มีกลไกให้การออกกฎหมาย เป็นกฎหมายที่ดีและเท่าที่จำเป็น รวมทั้งมีกลไกในการทบทวนกฎหมายที่มีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้สอดคล้อง กับหลักการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : ยกเลิกหรือปรับปรุง กฎหมายที่ล้าสมัย และเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพของประชาชน

๑.๔ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เรื่องข้อเสนอแนะ ของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย เห็นชอบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการร่างกฎหมาย ให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามแนวทางการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย โดยเคร่งครัดต่อไป โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมายมีข้อเสนอแนะให้ควรยกเลิกการใช้ โทษอาญาในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ เช่น ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นกฎหมายที่ใช้ บังคับมากกว่า ๓๐ ปี มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการใช้เช็คในการทำธุรกรรมและกำหนดให้การใช้เช็ค ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในลักษณะที่เป็นการหลอกลวงเป็นการกระทำความผิดทางอาญาที่ร้ายแรงจนถึงขั้น ถูกจำคุกได้ เพื่อปกป้องความน่าเชื่อถือของเช็คในการทำธุรกรรม ปัจจุบันระบบการชำระเงินของประเทศไทย ได้มีการพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง และมีระบบโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ที่ได้พัฒนาจนแพร่หลายและมีต้นทุนที่ต่ำ นอกจากนี้ ที่ผ่านมายังมีการใช้พระราชบัญญัติฯ ในทางที่ไม่ชอบ

/ด้วยวัตถุประสงค์...

ด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยอาศัยโทษจำคุกตามกฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการบีบบังคับกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้หรือใช้เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งลูกหนี้ที่สุจริต ซึ่งไม่สอดคล้องกับข้อ ๑๑ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง อีกทั้ง โดยที่ในปัจจุบันมีลูกหนี้จำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากภาวะวิกฤติของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่รุนแรงและต่อเนื่องยาวนาน ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่อาศัยประโยชน์จากความล้าสมัยของพระราชบัญญัติฯ จึงเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยด่วน

๓. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้มีผลใช้บังคับมาเป็นเวลานาน มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการใช้เช็คในการทำธุรกรรม และกำหนดให้การใช้เช็คที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในลักษณะที่เป็นการหลอกลวงเป็นการกระทำความผิดทางอาญา เพื่อเป็นหลักประกันความน่าเชื่อถือให้แก่เช็คอันเป็นตราสารทางการเงินที่มีความสำคัญในทางธุรกิจการค้า แต่ปัจจุบันระบบการชำระเงินของประเทศได้มีการพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต อีกทั้งระบบโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้พัฒนาจนแพร่หลายและมีต้นทุนต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับในการทำธุรกรรมโดยการใช้เช็ค การกำหนดความผิดสำหรับการใช้เช็คที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในลักษณะที่เป็นการหลอกลวง จึงเป็นกรณีที่กำหนดความผิดสำหรับการใช้เช็คในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ โดยอาศัยโทษจำคุกตามกฎหมายเป็นเครื่องมือในการบีบบังคับกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้ ทำให้ไม่สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดหลักการให้พึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง และไม่สอดคล้องกับข้อ ๑๑ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่กำหนดให้บุคคลจะถูกจำคุกเพียงเพราะเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติตามการชำระหนี้ตามสัญญาได้ จึงสมควรยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔

๓.๒ สภาพปัญหาและสาเหตุของปัญหา

๓.๒.๑ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโทษอาญา

เนื่องจากปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้วางหลักการเกี่ยวกับการกำหนดโทษอาญาไว้ตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ที่กำหนดให้พึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง โดยรัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน ประกอบกับมาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ก็ได้กำหนดหลักการอย่างเดียวกันกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย อีกทั้ง มาตรา ๒๕๕ ค. ด้านกฎหมาย (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย ได้กำหนดให้มีกลไกยกเลิกหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สร้างภาระหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชน และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล โดยเฉพาะข้อ ๑๑ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่กำหนดให้บุคคล

/จะถูกจำคุก...

จะถูกจำคุกเพียงเพราะเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ ส่งผลให้ภาครัฐต้องพิจารณาบทพินัยกรรมที่ไม่สอดคล้องหรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะส่วนของการกำหนดบทลงโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรงดังกล่าว เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นหลักประกันความน่าเชื่อถือของเช็คและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการชำระหนี้ของเอกชน กำหนดลักษณะความผิดอาญาและบทลงโทษอันเกิดจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จึงมีปัญหากรณีที่กำหนดความผิดสำหรับการใช้เช็คในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้โดยอาศัยโทษจำคุกตามกฎหมายเป็นเครื่องมือในการบีบคั้นกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้ และไม่ใช้กรณีการกำหนดโทษทางอาญาที่เป็นความผิดร้ายแรงอันกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประเทศ ได้แก่ การกระทำที่อาจทำให้เกิดความไม่มั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมืองการปกครอง หรือเป็นการกระทำที่อาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยของประเทศหรือประชาชน หรือเป็นการกระทำที่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน (public order) หรือกระทบต่อศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง (good morals) หรือมีผลกระทบต่อส่วนรวมในวงกว้าง

๓.๒.๒ ปัญหาผู้ออกเช็คอาจต้องรับผิดชอบทางอาญาแม้ไม่มีเจตนาทุจริต

การออกเช็คโดยไม่มีเจตนาทุจริต ผู้ออกเช็คจำนวนไม่น้อยที่ออกเช็คโดยไม่มีเจตนาที่จะฉ้อฉลหรือต้องการใช้เป็นเครื่องมือในการหาประโยชน์อันมิควรได้จากอีกฝ่ายหนึ่ง แต่เนื่องจากไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้ได้ทันตามกำหนดไม่ว่าจะด้วยเหตุผลประการใดๆ ตามข้อสันนิษฐานผู้ออกเช็คเหล่านี้ ล้วนอยู่ในข่ายที่อาจต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ไม่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า การไม่มีเงินในบัญชีหรือมีแต่ไม่เพียงพอที่จะชำระหนี้เพราะเหตุใด ทำให้บุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องรับโทษทางอาญาตามมาตรา ๔ ซึ่งทำให้เกิดประเด็นปัญหาความเหมาะสมของการกำหนดความผิดอาญาเพื่อลงโทษผู้กระทำที่ไม่ได้มีเจตนาทุจริต

๓.๒.๓ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดโทษทางอาญาไม่สอดคล้องกับหลักสากล

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดหลักการปฏิรูปประเทศทางด้านกฎหมายไว้ในมาตรา ๒๕๘ ค. ด้านกฎหมาย ที่กำหนดให้มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่างๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา ๗๗ และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๐ (๒) ได้กำหนดหลักการประเมินผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการบังคับใช้กฎหมายที่ภาครัฐต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายประการหนึ่ง คือ เพื่อให้มีการพัฒนากฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ กรณีดังกล่าว ข้อ ๑๑ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้กำหนดให้บุคคลจะถูกจำคุกเพียงเพราะเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ ดังนั้น ประเด็นปัญหาในเรื่องดังกล่าวตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่กำหนดให้การกระทำความผิดเกี่ยวกับการใช้เช็คเป็นการกระทำความผิดทางอาญาไว้ในมาตรา ๔ ประกอบกับการกำหนดให้การกระทำความผิด

ตามมาตรา ๔ ดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้ตามมาตรา ๕ อีกทั้งหากผู้กระทำความผิดได้มีการใช้เงินตามเช็คแก่ผู้ทรงเช็คหรือแก่ธนาคารภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ออกเช็คได้รับหนังสือบอกกล่าวจากผู้ทรงเช็คว่าธนาคารไม่ใช้เงินตามเช็คนั้น หรือหนี้ที่ผู้กระทำความผิดได้ออกเช็คเพื่อใช้เงินนั้นได้สิ้นผลผูกพันไปก่อนศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้อาจพิจารณาได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวนี้ขัดหรือแย้งกับพันธกรณีตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๓.๒.๔ ปัญหาเกี่ยวกับการเลือกดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับเช็คเพื่อไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม และเพื่อการบีบบังคับให้ผู้ออกเช็คชำระหนี้ทางแพ่ง

เช็คซึ่งเป็นตัวเงินที่เป็นตราสารเปลี่ยนมือได้และเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการและธุรกิจการค้า ใช้เป็นเครื่องมือในการอำนวยความสะดวกในการชำระหนี้ค่าสินค้าและบริการ ซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้นำประโยชน์ในเรื่องการบังคับชำระหนี้มากำหนดให้เป็นมาตรการลงโทษทางอาญาอันส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล หากบุคคลผู้เป็นเจ้าของเช็คได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องร้องต่อลูกหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ ลูกหนี้ที่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีก็ไม่อาจนิ่งเฉยได้ และยอมชำระหนี้แก่เจ้าหนี้โดยเร็ว เพื่อไม่ให้ตนต้องโทษทางอาญาซึ่งมีการกำหนดโทษจำคุกและปรับไว้โดยเฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้ ในขณะที่การบังคับชำระหนี้ตามกระบวนการทางแพ่งก็มีกำหนดไว้เช่นกัน แต่เจ้าหนี้อาจเลือกใช้ช่องทางและวิธีการบังคับชำระหนี้ตามพระราชบัญญัตินี้ เพราะความรวดเร็วในการได้รับชำระหนี้และต้นทุนที่ต้องเสียไปในการดำเนินคดีเพื่อการชำระหนี้เงินตามเช็คนั้นน้อยกว่าการเลือกช่องทางดำเนินคดีทางแพ่ง ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ในเรื่องการบังคับโทษทางอาญาเพื่อป้องกันปัญหาสำหรับสังคมโดยรวม แต่เป็นเรื่องระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้เอง จึงเป็นประเด็นปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเลือกดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับเช็คเพื่อไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมของเอกชน ว่าสมควรที่จะคงโทษทางอาญาไว้เช่นเดิมหรือยกเลิกไปเสียแล้วไปใช้มาตรการอย่างอื่นแทน

๓.๓ ผลการดำเนินการที่ผ่านมา

๓.๓.๑ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมได้จัดทำรายงานการศึกษา เรื่อง การพิจารณายกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยมีผลการศึกษาว่า การตราพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ต้องคำนึงถึงความพร้อมในการพัฒนามาตรการสร้างความน่าเชื่อถือในเช็ค ดังนั้นจึงควรให้มีบทเฉพาะกาลหน่วงเวลาการบังคับใช้ภายในกำหนดเวลาอันเหมาะสม เพื่อให้มีเวลาเพียงพอสำหรับการดำเนินมาตรการสร้างความน่าเชื่อถือในเช็คให้เป็นผลระดับหนึ่งก่อน นอกจากนั้น การยกเลิกความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็คจะต้องมีบทเฉพาะกาลสำหรับคดีที่ค้างพิจารณาอยู่ในศาลหรือในชั้นสอบสวนเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ทรงเช็ค และการออกเช็คมีเจตนาทุจริตฉ้อฉลและเป็นเหตุให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสามารถปรับลงโทษในความผิดฐานฉ้อโกงได้แทบทุกกรณี โดยไม่ต้องมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายอาญาฐานความผิดฉ้อโกง แต่อย่างไรก็ดี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมีข้อกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของเช็คอันเป็นตราสารทางการเงินที่มีความสำคัญในทางธุรกิจการค้าในช่วงระยะเวลานั้น ทำให้ต้องชะลอการพิจารณาในเรื่องดังกล่าวไว้ก่อน

๓.๓.๒ คณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย โดยสำนักงาน ก.พ.ร. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย ได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๒๑๕/๑๐ ลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เรื่อง การทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ แจ้งว่า ในการประชุมคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ คณะกรรมการฯ ได้หารือเกี่ยวกับพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยพิจารณาในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมากกว่า ๓๐ ปี มีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการใช้เช็คในการทำธุรกรรมและกำหนดให้การใช้เช็คที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือในลักษณะที่เป็นการหลอกลวงเป็นการกระทำความผิดทางอาญาที่ร้ายแรงจนถึงขั้นถูกจำคุกได้ ทั้งนี้ เพื่อปกป้องความน่าเชื่อถือของเช็คในการทำธุรกรรม เนื่องจากในขณะนั้นเช็คเป็นช่องทางเลือกเดียวในการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง เมื่อเวลาผ่านไป ระบบการชำระเงินของประเทศได้มีการพัฒนาเครื่องมือที่หลากหลายสำหรับการทำธุรกรรมที่มีมูลค่าสูง เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต อีกทั้งระบบโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ได้พัฒนาจนแพร่หลายและมีต้นทุนที่ต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับในการทำธุรกรรมโดยการใช้เช็ค ความนิยมในการใช้เช็คจึงลดลงอย่างต่อเนื่องจนไม่เป็นวิธีการหลักในการทำธุรกรรมแล้ว นอกจากนี้ ที่ผ่านมายังมีการใช้พระราชบัญญัติฯ ในทางที่ไม่ชอบด้วยวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยอาศัยโทษจำคุกตามกฎหมายดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการบีบคั้นกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้ หรือใช้เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งลูกหนี้ที่สุจริต และโดยที่ในปัจจุบันมีลูกหนี้จำนวนมากที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาที่รุนแรงและต่อเนื่องยาวนาน ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่อาศัยประโยชน์จากความล้าสมัยของพระราชบัญญัติฯ คณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อยในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ จึงมีมติมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรม ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัติโดยเร่งด่วน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ในการนี้ กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม จึงได้นำหลักการตามที่คณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อยเสนอ มาดำเนินการจัดทำร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ก่อนดำเนินการตามแนวทางการเสนอร่างกฎหมายให้เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อไป

๓.๓.๓ กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. จากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยจัดให้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น ๕ ช่องทาง พร้อมทั้งนำผลการรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาแล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕. ดังต่อไปนี้

(๑) ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ๒ ช่องทาง ได้แก่ ระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และเว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม (www.moj.go.th) จำนวน ๑ ครั้ง ระหว่างวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๕ รวม ๑๖ วัน

/(๒) ผ่านการประชุม...

(๒) ผ่านการประชุมหารือและรับฟังความคิดเห็นเพื่อทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ และรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ในคราวเดียวกัน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวม ๒๖ หน่วยงาน โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๘๖ คน

(๓) กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒๕ หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงานประมาณ สมาคมธนาคารไทย ธนาคารแห่งประเทศไทย สภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมบังคับคดี กรมคุมประพฤติ กรมราชทัณฑ์ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานกิจการยุติธรรม สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

(๔) ผ่านการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕

๓.๓.๔ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ และวันจันทร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยมีผู้แทนจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมด้วย อาทิ ผู้แทนจากกระทรวงยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุด ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ในบางมาตรา และเห็นควรเพิ่มบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และลูกหนี้ทั้งในกรณีที่ได้มีการตกลงให้มีการผ่อนชำระเงินตามเช็ค และในกรณีที่มีการรวมฟ้องคดีแพ่งเรียกเงินตามเช็คต่อศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญา และเพิ่มบทเร่งรัดการปล่อยตัวผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค และผู้ที่อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักการลงโทษโดยเร็ว

๓.๓.๕ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ในขั้นการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยรับฟังจากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) ระหว่างวันที่ ๒ สิงหาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ รวมระยะเวลา ๑๕ วัน โดยมีจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชมจำนวน ๕,๖๔๐ คน และมีผู้แสดงความคิดเห็น จำนวน ๓,๙๔๐ คน

/๓.๓.๖ สำนักงาน...

๓.๓.๖ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. เสร็จแล้ว (เรื่องเสร็จที่ ๑๐๓๐/๒๕๖๕) และขอให้กระทรวงยุติธรรมแจ้งยืนยันความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง ซึ่งกระทรวงยุติธรรมได้แจ้งยืนยันร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาแล้ว ต่อมา คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ลงมติรับทราบสรุปผลการประชุมคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร วันจันทร์ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ ซึ่งให้เสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร เพื่อบรรจุระเบียบวาระเป็นเรื่องด่วน ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้และเอกสารที่เกี่ยวข้องไปเพื่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเป็นเรื่องด่วนต่อไป

๓.๓.๗ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ฉบับที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอเข้าที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๔ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ต่อมา ได้มีพระราชกฤษฎีกาปิดประชุมรัฐสภาสมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง พ.ศ. ๒๕๖๖ ปิดประชุมรัฐสภา ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๖ และได้มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๖ ให้ยุบสภาผู้แทนราษฎรเพื่อให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่เป็นการเลือกตั้งทั่วไป ส่งผลให้ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. เป็นอันตกไปตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๓.๔ ข้อเท็จจริง

กระทรวงยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. โดยมีกระบวนการศึกษา ยกร่างกฎหมาย และการรับฟังความคิดเห็น ดังนี้

๓.๔.๑ การศึกษาข้อมูลทั้งในและต่างประเทศ

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ ได้กำหนดหลักการสำคัญว่า รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน รวมทั้งพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดหลักการเช่นเดียวกันเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญดังกล่าว ส่งผลให้ภาครัฐต้องพิจารณาทบทวนกฎหมายที่ไม่สอดคล้องหรือไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะส่วนของการกำหนด

บทลงโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นหลักประกันความน่าเชื่อถือของเช็คและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการชำระหนี้ของเอกชน กำหนดลักษณะความผิดอาญาและบทลงโทษอันเกิดจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ จึงมีปัญหากรณีที่กำหนดความผิดสำหรับการใช้เช็คในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ โดยอาศัยโทษจำคุกตามกฎหมายเป็นเครื่องมือในการบีบคั้นกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้ และไม่ใช้กรณีการกำหนดโทษทางอาญาที่เป็นความผิดร้ายแรงอันกระทบต่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยของประเทศ อีกทั้ง คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เห็นชอบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งมีข้อเสนอแนะประการหนึ่งให้ควรยกเลิกการใช้โทษอาญาในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ เช่น ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

(๒) จากการศึกษากฎหมายต่างประเทศเกี่ยวกับการกำหนดความผิดอาญาอันเกิดจากการใช้เช็ค ได้แก่ ประเทศเยอรมนี ประเทศฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ ก็ไม่ได้มีการออกกฎหมายกำหนดความผิดอาญาอันเกิดจากการใช้เช็คไว้โดยเฉพาะ แต่มีการกำหนดให้การออกเช็คโดยมีเจตนาทุจริตไว้ในประมวลกฎหมายอาญา หรือกำหนดให้เป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญาตามบริบทของแต่ละประเทศ อีกทั้ง ข้อ ๑๑ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองได้กำหนดให้บุคคลจะถูกจำคุกเพียงเพราะเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาไม่ได้ ซึ่งกรณีตามข้อ ๑๑ ดังกล่าวเป็นเรื่องสิทธิและเสรีภาพเด็ดขาดซึ่งรัฐภาคีไม่สามารถเลี่ยงพันธกรณีได้ตามข้อ ๔ วรรคสอง ของกติการะหว่างประเทศดังกล่าว

(๓) จากการศึกษาข้อมูลสถิติการใช้เช็คของธนาคารแห่งประเทศไทย และสถิติคดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ จากหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม พบว่า รายการชำระเงินและช่องทางต่างๆ มีการใช้เช็คเป็นเครื่องมือในการชำระเงินลดลงในทุกปี แต่มีการชำระเงินโดยใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-payment) ที่เพิ่มมากขึ้นในทุกปี เมื่อพิจารณาช่องทางชำระเงินที่มีความหลากหลายมากขึ้นในปัจจุบันและมีช่องทางที่สะดวกและรวดเร็วกว่าส่งผลให้เช็คไม่ได้เป็นเครื่องมือหลักในการชำระเงินเหมือนในอดีตที่ผ่านมา สำหรับสถิติคดีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พบว่า มีจำนวนผู้ต้องขังซึ่งถูกตัดสินให้ต้องโทษจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีความผิดตามกฎหมายดังกล่าวมีจำนวนปีละไม่เกิน ๓๐๐ คน และมีผู้ต้องเข้าสู่กระบวนการคุมความประพฤติ จำนวนปีละไม่เกิน ๔๐๐ คน

๓.๔.๒ รายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการ

(๑) ในการประชุมคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ คณะกรรมการฯ มีมติมอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัติโดยเร่งด่วน

(๒) กระทรวงยุติธรรม โดยสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. จากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป โดยจัดให้มีช่องทางในการแสดงความคิดเห็น ๕ ช่องทาง ได้แก่ (๒.๑) ผ่านทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และ (๒.๒) ผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม (www.moj.go.th) ระหว่างวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๕ รวม ๑๖ วัน (๒.๓) ผ่านการประชุมหารือและรับฟังความคิดเห็นเพื่อทบทวนความเหมาะสมของพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการประเมินผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ และรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ในคราวเดียวกัน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนรวม ๒๖ หน่วยงาน โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๘๖ คน (๒.๔) กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือเพื่อรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒๕ หน่วยงาน และ (๒.๕) ผ่านการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕ โดยสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นผ่านทางระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และผ่านเว็บไซต์ของกระทรวงยุติธรรม (www.moj.go.th) ส่วนใหญ่เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๖๒ จากการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งสองระบบดังกล่าว

(๓) คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นและข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานศาลยุติธรรมไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. เสร็จแล้ว โดยได้ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ในบางมาตรา และเห็นควรเพิ่มบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และลูกหนี้ทั้งในกรณีที่ได้มีการตกลงให้มีการผ่อนชำระเงินตามเช็ค และในกรณีที่มีการรวมฟ้องคดีแพ่งเรียกเงินตามเช็คต่อศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญา และเพิ่มบทเร่งรัดการปล่อยตัวผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค และผู้ที่อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักการลงโทษโดยเร็ว ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

/โดยรับฟัง...

โดยรับฟังจากผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) ระหว่างวันที่ ๒ - ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ รวมระยะเวลา ๑๕ วัน โดยมีจำนวนผู้เข้าเยี่ยมชม ๕,๖๔๐ คน และมีผู้แสดงความคิดเห็น ๓,๙๔๐ คน ส่วนใหญ่เห็นด้วยในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ คิดเป็นร้อยละ ๙๙ จากการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าว

(๔) ในขั้นนี้จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว เพื่อดำเนินการต่อไปจะได้นำเสนอรัฐสภาพิจารณาและประกาศใช้เป็นกฎหมายตามลำดับต่อไป

๔. สาระสำคัญของร่างกฎหมาย

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว มีดังต่อไปนี้

๔.๑ หลักการและเหตุผล เพื่อยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวมีวัตถุประสงค์หลักในการส่งเสริมการใช้เช็คในการทำธุรกรรม โดยวิธีการกำหนดให้เป็นโทษทางอาญาสำหรับผู้ซึ่งไม่สามารถชำระเงินตามเช็คได้ อันเป็นการนำโทษทางอาญามาใช้บังคับกับการผิดนัดทางแพ่ง ซึ่งไม่สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้พึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง และไม่สอดคล้องกับข้อ ๑๑ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ที่กำหนดว่าบุคคลจะถูกจำคุกเพียงเพราะเหตุว่าไม่สามารถปฏิบัติตามภาระหนี้ตามสัญญาไม่ได้ สมควรยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔

๔.๒ กำหนดให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔

๔.๓ กำหนดให้กฎหมายมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

๔.๔ กำหนดบทเฉพาะกาลในเรื่อง ดังต่อไปนี้

(๑) รองรับข้อตกลงในรายงานกระบวนการพิจารณาที่ให้ลูกหนี้ผ่อนชำระเงินตามเช็ค โดยให้ถือเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ

(๒) รองรับอำนาจศาลในการพิจารณาและพิพากษาคดีในส่วนแพ่ง

(๓) เร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปล่อยตัวผู้ต้องโทษจำคุกและผู้ที่อยู่ระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักการลงโทษโดยเร็ว

(๔) รองรับวิธีการคำนวณโทษจำคุกในกรณีผู้ต้องโทษจำคุกได้รับโทษจำคุกสำหรับความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค และความผิดตามกฎหมายอื่นซึ่งเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน

๔.๕ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

/๕. ประโยชน์...

๕. ประโยชน์และผลกระทบ

๕.๑ ประโยชน์ที่คาดว่าจะประเทศไทยจะได้รับ

การยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นสาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าวทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในแง่ของการแก้ไขปัญหาการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบีบบังคับกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้หรือใช้เป็นเครื่องมือในการกลั่นแกล้งลูกหนี้ที่สุจริตและทำให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น โดยยกเลิกบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาให้สอดคล้องกับหลักการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๕.๒ ผลกระทบ

(๑) ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ การใช้มาตรการทางธนาคารสามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเช็คได้ โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดบทลงโทษทางอาญาสำหรับความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค เนื่องจากผู้ที่ยกเช็คที่ถูกปฏิเสธการจ่ายเงินจะไม่สามารถทำธุรกรรมต่างๆ กับธนาคารได้เป็นเวลานาน กรณีที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจใช้กฎหมายว่าด้วยธนาคารแห่งประเทศไทยและกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน กำหนดมาตรการการกลั่นกรองลูกค้าขอใช้เช็คให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติได้ ซึ่งจะเป็นมาตรการหนึ่งที่ทำให้การคัดเลือกลูกค้า ผู้ขอใช้เช็คที่มีคุณภาพ อันจะเป็นผลให้เกิดความน่าเชื่อถือในเช็คไปในขณะเดียวกัน

(๒) ผลกระทบทางด้านสังคม การยกเลิกกฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ทำให้ลดปัญหาการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่ และเป็นการลดปัญหาเกี่ยวกับการบีบบังคับกับลูกหนี้ทางแพ่งให้ชำระหนี้ โดยใช้โทษทางอาญาตามกฎหมาย ซึ่งหากกฎหมายดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไป เจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่ได้ประโยชน์จะอาศัยช่องว่างทางกฎหมายในการบีบบังคับผู้ออกเช็คโดยสุจริต แต่เขื่อนั้นไม่สามารถใช้หนี้ได้ ไม่ว่าด้วยเหตุประการใดได้ง่าย

(๓) ผลกระทบทางด้านงบประมาณ โดยที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐซึ่งเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม จะต้องจัดสรรงบประมาณมาใช้ในการดำเนินคดีเกี่ยวกับความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ซึ่งเป็นเรื่องระหว่างเอกชนกับเอกชนหรือกับภาครัฐ ซึ่งไม่สามารถใช้เงินตามเช็คได้ ไม่ว่าด้วยเหตุผลประการใด และเป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ ทำให้ภาครัฐต้องเสียงบประมาณกับการดำเนินคดีอาญาทั้งการสืบสวนสอบสวนให้ได้ข้อเท็จจริงและเหตุแห่งการกระทำความผิด การพิจารณาของพนักงานอัยการและศาล ตลอดจนบทบัญญัติซึ่งมีอัตราโทษถึงจำคุก หากจำเลยต้องคำพิพากษาลงโทษถึงที่สุดให้จำคุก ก็เป็นภาระด้านงบประมาณในการดูแลผู้ต้องขังของกรมราชทัณฑ์ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. จะเป็นประโยชน์ให้รัฐประหยัดงบประมาณในการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

(๔) ผลกระทบทางด้านกฎหมาย การยกเลิกกฎหมายว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค ทำให้มีหลักกฎหมายที่สอดคล้องกับหลักสากลและพันธกรณีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะข้อ ๑๑ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง และทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อนกับการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญาได้

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

(ไม่มี)

๗. ความเห็นหรือความเห็นชอบของคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	สาระสำคัญโดยย่อ
จากการรับฟังความคิดเห็นผ่าน การประชุมหรือและรับฟังความคิดเห็น เพื่อทบทวนความเหมาะสมของ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด อันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๕ และกระทรวงยุติธรรมมีหนังสือ ขอรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมาย จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้			๑. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒๕ หน่วยงาน เห็นด้วยกับหลักการและเหตุผลของร่าง พระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วย ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. เนื่องจากการเป็นการกำหนดความผิด ในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ ไม่สอดคล้อง กับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญและข้อ ๑๑ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง เว้นแต่ สำนักงาน ปปง. ไม่เห็นด้วยกับหลักการ เนื่องจากเห็นควร ให้มีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายดังกล่าว แทนการยกเลิกกฎหมายทั้งฉบับ
๑. สำนักงานศาลยุติธรรม	✓		๒. สำนักงานอัยการสูงสุด กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ป.ป.ท. และสมาคมธนาคารไทย เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ และสำนักงาน ปปง. ไม่เห็นด้วยกับหลักการ ของร่างพระราชบัญญัติฯ โดยเห็นควรแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยกำหนด ความผิดสำหรับผู้ออกเช็คที่มีเจตนาทุจริต จากการใช้เช็คเท่านั้น กรณีผู้ออกเช็ค ที่ไม่สามารถจ่ายเงินตามเช็คได้แต่ไม่มีเจตนาทุจริต ไม่ควรกำหนดให้เป็นความผิดทางอาญา
๒. สำนักงานอัยการสูงสุด	✓		๓. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงาน เห็นควร ให้มีการกำหนดวันที่มีผลใช้บังคับของร่าง พระราชบัญญัติฯ ให้มีระยะเวลาพอสมควร และเหมาะสม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไป กำหนดมาตรการเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ ของเช็คภายหลังยกเลิกกฎหมาย และให้มี มาตรการรองรับกรณีคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณา ในทุกขั้นตอน
๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	✓		๔. สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกา สมาคมธนาคารไทย และกรมคุมประพฤติ เห็นควรให้มีมาตรการรองรับสำหรับคดีที่อยู่ ระหว่างการสอบสวนและคดีที่ค้างอยู่ระหว่าง
๔. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	✓		
๕. กระทรวงมหาดไทย	✓		
๖. กระทรวงการต่างประเทศ	✓		
๗. กระทรวงพาณิชย์	✓		
๘. กระทรวงการคลัง	✓		
๙. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	✓		
๑๐. สำนักงาน ก.พ.ร.	✓		
๑๑. สำนักงาน ป.ร.บ.	✓		
๑๒. ธนาคารแห่งประเทศไทย	✓		
๑๓. สมาคมธนาคารไทย	✓		
๑๔. สภานายความ ในพระบรมราชูปถัมภ์	✓		
๑๕. สำนักงาน ป.ย.ป.	✓		
๑๖. สำนักงาน ป.ป.ท.	✓		
๑๗. สำนักงาน ปปง.		✓	
๑๘. กรมบังคับคดี	✓		
๑๙. กรมคุมประพฤติ	✓		
๒๐. กรมราชทัณฑ์	✓		
๒๑. กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน	✓		
๒๒. กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	✓		
๒๓. กรมสอบสวนคดีพิเศษ	✓		

หน่วยงาน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	สาระสำคัญโดยย่อ
๒๔. สำนักงานกิจการยุติธรรม ๒๕. สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ๒๖. สำนักงาน ป.ป.ส.	✓ ✓ ✓		การพิจารณาในศาล และมีมาตรการรองรับเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้กับเช็คเมื่อกฎหมายมีผลยกเลิกแล้ว
กระทรวงยุติธรรมมีหนังสือขอรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพิ่มเติมจากจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒๖ หน่วยงานข้างต้น	✓		เห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า เมื่อมีการยกเลิกกฎหมายแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะมีการจัดทำมาตรการอื่นมาทดแทนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีผู้ออกเช็คมีเจตนาทุจริตเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้รับเช็คและเพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ระหว่างเจ้าหนี้และลูกหนี้
คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงยุติธรรม	✓		ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันจันทร์ที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมฯ เห็นชอบหลักการของร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ.
คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา	✓		ในการประชุมคณะกรรมการฯ เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ และวันจันทร์ที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยได้ปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ในบางมาตรา และเห็นควรเพิ่มบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสิทธิและหน้าที่ของเจ้าหนี้และลูกหนี้ทั้งในกรณีที่ได้มีการตกลงให้มีการผ่อนชำระเงินตามเช็ค และในกรณีที่มีการรวมฟ้องคดีแพ่งเรียกเงินตามเช็คต่อศาลซึ่งมีอำนาจพิจารณาคดีอาญา และเพิ่มบทเร่งรัดการปล่อยตัวผู้ที่ต้องคำพิพากษาให้จำคุกในความผิดอันเกิดจากการใช้เช็คและผู้ที่อยู่ในระหว่างการคุมประพฤติหรือการพักการลงโทษโดยเร็ว

๘. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๘.๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ มีหลักการสำคัญเพื่อให้การออกเช็คที่จะมีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้จะต้องเป็นการออกเช็คเพื่อให้มีผลผูกพันและบังคับชำระหนี้ได้ตามกฎหมายเท่านั้น และกำหนดให้มีระวางโทษปรับเพียงไม่เกินหกหมื่นบาทเพื่อให้คดีความผิดตามพระราชบัญญัตินี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง ทั้งให้การปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาหรือจำเลยจะกระทำโดยไม่มีหลักประกันก็ได้ แต่ถ้าจะให้มีความผิดหลักประกันนั้นจะต้องไม่เกินหนึ่งในสามของจำนวนเงินตามเช็ค และกำหนดให้การฟ้องคดีแพ่งตามเช็คที่มีจำนวนเงินไม่เกินอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียวสามารถฟ้องรวมไปกับคดีส่วนอาญาได้ โดยพระราชบัญญัตินี้มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย

๘.๒ มติคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๗ เรื่องการพิจารณาความเหมาะสมของการยกเลิกความผิดทางอาญาเกี่ยวกับการใช้เช็ค อนุมัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ และมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและกระทรวงยุติธรรมรับไปพิจารณายกร่างกฎหมาย โดยให้มีมาตรการรองรับตามประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๘ (ฝ่ายกฎหมาย) ทั้งนี้ ให้รับประเด็นอภิปรายตลอดจนความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปประกอบการพิจารณาและให้รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสมด้วย

๘.๓ มติคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เรื่องข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เห็นชอบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับแนวทางการร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้ตรวจบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันแล้วพบว่า กฎหมายหลายฉบับมีการกำหนดโทษอาญาทั้งที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรงซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมีข้อเสนอแนะประการหนึ่ง ควรยกเลิกการใช้โทษอาญาในเรื่องที่เป็นเรื่องทางแพ่งโดยแท้ เช่น ความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค

๘.๔ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ความเห็นและข้อสังเกตของสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานศาลยุติธรรมไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วส่งให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

/๙. ข้อเสนอ...

๙. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ

กระทรวงยุติธรรมขอเสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อโปรดพิจารณาอนุมัติหลักการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พันตำรวจเอก

(ทวี สอดส่อง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

กองกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๕๓๐๐ (กิตติพันธุ์)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ krittinat.w@moj.go.th

สำเนา

ที่ นร ๐๕๐๓/๒๕๒๒๒๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๑๓/๖๒ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสมาคมธนาคารไทย ที่ ส. ๗๗๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๖๖

๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนที่สุด ที่ กค ๐๒๐๖/๑๕๑๕๕ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

ตามที่ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลังและสมาคมธนาคารไทยได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ลงมติ

๑. เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดอันเกิดจากการใช้เช็ค พ.ศ. ๒๕๓๔ พ.ศ. ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว ตามที่กระทรวงยุติธรรมเสนอ และให้ส่งคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา ก่อนเสนอสภาผู้แทนราษฎรต่อไป

๒. ให้กระทรวงยุติธรรมรับความเห็นของกระทรวงการคลังและสมาคมธนาคารไทยไปพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไปด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งร่างพระราชบัญญัติในเรื่องนี้และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ไปเพื่อคณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

สาวิตรี ชำนาญกิจ

(นางสาวสาวิตรี ชำนาญกิจ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐๒ ๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๔๒ (อริสรา/66-003/ท)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๘๑๒๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : saraban@soc.go.th